

TANÍTVÁNYI HŰSÉGGEL DÍJAZOTT ÉLETMŰ¹

Fejesné Pálfy Zsuzsanna beszélgetése Schweitzer Katalin zongoraművész-tanárral, életéről, hitvallásáról

A magyar zenei élet kiválóságai között szakmai és emberi tudásukkal, bölcsességükkel ott élnek azok a művésztanárok, zenepedagógusok, akik pályafutásuk minden cselekedetével az értékek fenntartását és továbbvitelét segítik elő. Sokszor csöndben, ám mindvégig kitartó elhivatottsággal és a következő nemzedék iránti, őszinte elkötelezettséggel. IKONOK ŐK. Legtöbb esetben nem az életkoruknak, inkább önzetlen küldetésstudatuknak és elért eredményeiknek köszönhetően.

Az ÉRTÉKMENTŐK c. sorozat első beszélgetőpartnere *Schweitzer Katalin* zongoraművész, a budapesti Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskola nyugalmazott zongoratanára, aki ez év január 30-án ünnepelte 85. születésnapját.

A budai hegyvidék ősfákkal borított kerületében, a megadott címen mintha szanatóriumi környezetbe érne az ember. A tiszta levegőben madárcsicsergés űzi távolabbra a főváros háttérzaját. Lakásuk főbejáratánál megható öleléssel köszöntjük egymást vendéglátónkkal, aki férjével, Szőnyi Ivánnal, nagy szeretettel tessékel benniünket tágas nappalijukba.

– *Megismerkedésünk még az első, tarhosi zongoraverseny idején, negyven évvel ezelőtt kezdődött, és álmunkban sem gondoltuk férjemmel, hogy 2002 után – mikor adminisztratív okokból Békéscsabára került át a szakközépiskolás zongoristák megmérettetése –, még látjuk egymást valamikor...*

---

¹ A közölt fotók az internetről és Schweitzer Katalin családi albumából valók.

– Sok-sok év elteltével, Péter fiunk feleségének, orvoskollégájának köszönhetően találtunk rátok – rendezti el a virágcsokrot hatalmas zongoráján a tanárnő. Kiderült Ildikóról, hogy gyerekkorában a testvéreivel együtt zeneiskolás tanítványotok volt Békésen.

– *Kedves meghívásotoknak köszönhetően a kölcsönös örömünk lám, itt folytatódik! Szeretnénk, ha mesélnél a szüleidről, gyerekkorodról, hisz gazdag életutad tőlük indult el, s a családi fényképeteket nézve nagyon szerethettek Téged!*

– Édesapám, Schweitzer Lajos optikus volt, sajnos csak visszaemlékezésekből, fotókból ismerhettem Őt. A kétéves születésnapomon hunyt el. Családján és barátain túl is mindenki szerette. Nagyszerű ember volt, intelligens, jóságos, emberszerető. Művészien fotózott, gyönyörű felvételei maradtak fenn száz év elteltével is. Halála előtt, 1939 januárjában összehívatta őt testvérét, és nyomatékosan kérte őket, sürgősen meneküljenek a családjukkal Hitler elől külföldre, mert itthon szörnyű dolgok fognak történni!

Senki nem fogadta meg a tanácsát, a család nagyobb részét Auschwitzban, gázkamrákban gyilkolták meg gyerekeikkel együtt... Édesanyám, életének hátralevő ötven évében, minden fontos eseményénél az Ő „tanácsát” kérte, és annak szellemében cselekedett.

– *A világháború szörnyű emlékei mély nyomokat hagyhattak a lelkedben, mint az akkor életben maradtakéban is. Édesanyáddal, kettőtöknek, sok-sok erő kellett a túléléshez!*

– Rólam gondoskodva ezt Ő minden tettevel, a legnehezebb helyzetekben is bizonyította. Határozott, bátor asszony volt, Kolozsváron született a századfordulón. Nagyapám korán meghalt, nagymamám nagy szegénységben, egyedül, varrásból megélve nevelte fel három gyermekét. A deportálást követően, 75 évesen halt meg Auschwitzban. Édesanyám már gyerekkorában tehetségesen rajzolt, varrt, 18 évesen Prágában tanulta ki a mesterséget, és már ott híre ment az „aranykezű, magyar lánynak.” Itthon önálló ruhaszalont nyitott, rendkívüli tehetsége, ízlése, alapossága híressé tette. Munkatársai, alkalmazottai és vevői imádták tehetsége, kivételes emberszeretete és igazságossága miatt.

– *Szavaidból kiderül, hogy szüleid tehetséggel megáldott emberek voltak. Mikor figyelt fel Édesanyád a Te adottságaidra?*

– A háború előtt nagyon kevés óvoda volt Budapesten, de működött egy Montessori-rendszerű óvoda, amelynek Zeneakadémiát végzett, jól képzett hölgy, Gross Erzsébet volt a vezetője. Sok kis gyerekdalt tanított, és amikor elkészült egy csokor, kiállította a kisgyerekeket a zongorája mellé énekelni. Én, a két és fél éves a helyemen maradtam csendben. Erzsébet néni megkérdezte: - Katikám, te nem énekelsz? Mire én, a legkisebb azt válaszoltam: - Majd, ha a többiek befejezték, akkor énekelek! Így is lett. Erzsébet néni ámulatára végigénekeltem a repertoire-t kristálytisztán, az eredeti hangmagasságokban. Erzsébet néni, aki addig még nem találkozott abszolút hallású gyerekekkel, rohant Anyámhoz: hogy ez valami csoda, ezt a gyereket azonnal taníttatni kell. Anyám szokásos józanságával válaszolt: - Ha itt lesz az ideje, majd taníttatni fogjuk!

– *És mikor jött el a Te időd?*

– Mivel Édesapám már nem élt, Anyám Operába vitt el, otthon szebbnél szebb zenéket hallgattunk. Majd négyévesen Fischer Magda, Fischer Annie húga kezdett tanítani, de közbejött a háború, kiköltöztetések, megpróbáltatások, és minden félbemaradt. Mai napig nehezen értem, hogy a kötelező sárga csillag ellenére, hogy sikerült átvészelnünk az üldöztetések, bujkálások időszakát, csak arra emlékszem, hogy Anyám mindig hitt abban, hogy elhunyt Édesapám segít bennünket a megmenekülésben. 1944 júniusában minden zsidónak un. „csillagos” házba kellett költöznie, hogy egyszerűbb legyen az ott lakók deportálása. Novemberben Anyámat az utcán elfogták a nyilasok. Sok borzalmas megpróbáltatásról tudnék még mesélni... Édesanyám határozottságának, anyai védelmének köszönhető, hogy a pesti gettó szörnyűségeit megjárva 1945 januárjában, az oroszok bejövetele után, az égő, lebombázott Budapesten keresztül, halottak és lótetemek között visszatérhettünk az életbe! 1945 nyarán, nagy nehézség árán végre eljutottunk Budára, hogy megláthassuk otthonunkat...

– *A háború viszontagságai után Édesanyád állhatatosságának, helyzetfelismerésének köszönhetted ezek szerint zongoratanulmányaid folytatását?*

– Ő egész életében rendkívül lelkiismeretes volt. Felkereste a Zeneakadémia főigazgatóját, *Böszörményi Nagy Bélát*, és előljáróban megmondta neki, ugyan nem akarja, hogy zongorista legyek, utálja a nyomorgó művészeket, de mulasztást sem akar elkövetni, és a tanácsát kéri. A meghallgatásom alatt a Professzor egyre lelkesebben foglalkozott velem, és mivel igen tehetségesnek tartott, sürgősen egy jó szaktanár felkeresését javasolta nekünk. Így kerültem 9 évesen, nagy szerencsémre, *Vásárhelyi Magdához*. Ő a korszak egyik legkiválóbb muzsikusa, tanára volt, aki szilárd alapokra

helyezte a képzésemet. Másfél év elteltével felvettek a Zeneakadémia rendkívüli tehetségek tagozatára, *Szegedi Ernő* osztályába, *Járdányi Pál* lett a szolfézstanárom.

A következő tanévben, 1948-ban a zeneoktatási reform kapcsán létrehozták Pesten a Konzervatóriumot, későbbi nevén Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolát, ahová Vásárhelyi Magda növendékeként kerültem. Mai napig hálás vagyok mindazért, amit Tőle tanultam, és a Zeneművészeti Főiskola elvégzése után, zenetanári munkám során mindvégig hasznosíthattam. 1955-ben érettségiztem és nyertem felvételt a Zeneművészeti Főiskolára.

– *Vásárhelyi Magda kiváló növendékeként milyen művekkel felvételiztél a Zeneakadémiára?*

– Az akkor szokásosnál jóval, nehezebb műsorról készültem. Bach: f-moll Preludium és Fúga /a Wohltemperiertes Klavier I. kötetéből, Beethoven: Esz-dúr szonáta op.31, Chopin: Esz-dúr etűd op.10, No.11 (Arpeggio-etude), Mendelssohn: e-moll Prelúdium és Fúga, Bartók: 15 Magyar parasztdal 2. rész volt a műsorom. Magda néni és más tanárok szerint a játékom nagyon jól sikerült. Hát, így lettem a Zeneművészeti Főiskola boldog hallgatója!

– *Az örömdön felül mit jelentettek számodra a zeneakadémiai évek?*

– Elsősorban kiváló tanárokat, akiknek óráin naponta szívhattuk magunkba a zene és a muzsikálás örökérvényű titkait, fortélyait. A mesterségbeli tudáson felül azt a megfoghatatlanságot, amit szavakkal igen nehéz kifejezni. Ahogy Debussy is fogalmazta. Tanáraink segítettek irányt mutatni, lehetőségeket kínáltak fel, alternatívákat, de a magunk útjára nekünk kellett rátalálnunk. *Solyos Péter* zongoraművész, szeretett főiskolai főtárgy tanárom egész életemben pedagógusi és emberi példa marad számomra! Kamarazenét *Molnár Antaltól*, majd *Sándor Frigyestől* tanulhattam. *Ujfalussy József* volt az összhangzattan tanárom, a népzene világát *Járdányi Pál* óráin ismerhettem meg mélyebben. A szolfézst tanító *Kistétényi Melinda* orgonaművész tudása, emberi személyisége, hitvallása utánozhatatlan példa marad! Nagy tanáregyéniségek tanítottak zenetörténetre is: *Szóllósy András* és *Legány Dénes*. Konzervatóriumi és zeneakadémiai éveim alatt pedig többször volt lehetőségem *Weiner Leó* tanár úrnak előjátszani. Nagyszerű tanácsokkal látott el, tanári munkám során igyekeztem ezeket alkalmazni. Akkor voltam a növendékeimmel elégedett, ha éreztem rajtuk, hogy nem szolgáljanak követik az útmutatásaimat, hanem tovább gondolkodásra készítetem őket.

– *Zeneakadémiai diplomáddal mely állomások voltak meghatározóak a pályád során?*

– 1960-ban diploma koncertemre kitűnő minősítést kaptam, így lehetőségem nyílt arra, hogy évente egy szólóesten és egy-két zenekari zongoraverseny előadójaként szerepeljek az Országos Filharmónia rendezésében. Minden estélyi ruhámat Édesanyám készítette. A Magyar Rádióban évente felléphettem 30-60 perces szóló műsoraimmal a stúdióhangversenyeken. Ezeken a koncerteken ötvenéves koromig játszottam.

– *Kedves férjed társaságában beszélgetünk most. Mérnöki végzettségét és a Te művésztanári pályafutásodat hogyan tudtátok ilyen harmonikusan összehangolni az eltelt évek során?*

– Még zeneakadémista koromban, 1955 végén ismerkedtünk meg, és 1958-ban házasodtunk össze. Gépészmérnöki végzettségével külkereskedelmi vállalatoknál dolgozott több mint 40 évig, négy nyelven beszél felsőfokon. Nagy jelentőségű tárgyalásokban, üzletkötésekben vett részt Európában és Ázsiában egyaránt. Szerencsénkre nagyon muzikális! Fiatal korában hegedült, oboázott, így hosszú házasságunk alatt nagyszerű partnerem volt a zenei élmények élvezésében is. Minden értékes, kulturális esemény befogadására nyitott, és ugyanúgy szeret utazni, világot látni, mint én. Hálát adok a Jóistennek, hogy ilyen nagyszerű társsal ajándékozott meg! Aktív éveinkben, majd nyugdíjba vonulásunk után nagyon sok helyre jutottunk el együtt. Rengeteg, élményben volt részünk a leghíresebb európai koncerttermekben, és részt vehettünk New Yorkban, a Carnegie Hall hangversenyén is.

Hatalmas változás és boldogság volt az életünkben Péter fiunk születése 1964-ben. Akkor én már tanítottam és mellette koncerteztem, mindig új műsorral készültem. Drága Anyám nevelte, gondozta mindannyiunk "kincsét". Még megérhette Péter „summa cum laude” orvosi diploma-átvételét. Azt hiszem, ez volt a legnagyobb ajándék, amit a Sorstól kaphatott. Úgy, imádta az unokáját, mint Édesapámat. Az itthoni hangszeremet is még drága Édesanyám vette nekem...

– *Mikor kezdődött a pedagógiai pályafutásod?*

– A koncertezés mellett természetesen tanítani kezdtem a Kodály által alapított Lórántfy Zsuzsanna ének-zenei általános iskolában. Drága Anyám minden növendék hangversenyemen részt vett, jól ismerte a növendékeimet, számon tartotta a fejlődésüket. A „gyerekek” még 30 évvel a halála után is úgy emlékeztek Rá, mint a nagyanyjukra.

– *Nem zavart, hogy művésztanárként alsó fokon kellett bizonyítanod?*

– 1966-ban aktív résztvevője voltam *Magda Tagliaferro*, francia-brazil zongoraművész professzor mesterkurzusának, a Salzburgi Mozarteumban. Abban az időben Magyarországon nem rendeztek még hangszeres továbbképzéseket, különösen nem világhírű professzorokkal. Az ott tapasztaltak, a remek növendékek és a kiváló professzor-asszony tanítása mély hatással volt rám. Rádöbrentem, milyen óriási lehetősége van a jó képességű, felkészült tanárnak a tehetséges fiatal muzsikusok nevelésében. Bár nekem Vásárhelyi Magda és Solymos Péter személyében két nagyszerű tanárom volt, de amikor az embert tanítják, saját magával van elfoglalva, és nem a tanár módszerének a megfigyelésével. Ez a pár hét megérlelte bennem az elhatározást, hogy keressem a lehetőséget arra, hogy ne alapfokon, hanem konzervatóriumi szinten taníthassak.

1969-ben sikerült a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolában tanári állást kapnom. 31 évig tanítottam ott, nagy lelkesedéssel, és azt hiszem, eredményesen.

– *Szavaidból érezni lehet, hogy nagyon fontosnak tartod a tanár személyiségét. Ennyire meghatározó egy tanár szerepe a tehetséges növendék fejlődése szempontjából?*

– Ahogy *Varró Margit*, a múlt század elejének világhírű zongoratanára vallotta, egy jó pedagógusnak a művészeti nevelés során egyszerre kell az esztétikumra, a zenei tartalom megvilágítására törekednie, tanítványa kellő technikai felkészítése és a pszichológiai ráfigyelés mellett. Mindezek megvalósításához kölcsönös bizalom, egymás tiszteletben tartása, őszinte, jó kapcsolat kialakítása szükséges. Oldott légkör a tanítási órán, mely a tanár hangulatából kell, kiinduljon. A növendék bármely megnyilvánulásában a pozitívumot kell észrevenni, azt dicsérni, elismerni, s csak aztán következhetnek a hibák javítására irányuló észrevételek. Sok hasonlattal, képi szimbólumokkal, utalásokkal, bemutató játékkal, az értelem és az érzelem egyensúlyának megteremtésével a tanítványi gondolatvilágban. Összetett dolog ez, óráról-órára haladva, következetes munkával, éveken keresztül. Szerencsés esetben mély szövetség jöhet létre akár egy életen át a tanár és tanítványa között.

– *Tartod-e a kapcsolatot egykori „gyerekeiddel”?*

– Szinte valamennyiükkel! A személyes találkozások ritkábbak, de gyakori a telefonhívás, érdeklődés a részükről. Szinte lehetetlen felsorolni név szerint őket, befutott művészeket és tanárokat itthonról és a világ bármely tájáról. Szívesen mesélnek a szakmai sikereikről, és gyakran kérnek tőlem tanácsot, meghallgatást. Az

idő múlásával, egyre több családi hírnek, örömöknek, életük történéseinek én is részese lehetek! Egy tanár számára ez a legnagyobb elismerés.

Növendékeim komoly sikereket aratnak, mint koncertező művészek, tanárok, zenetudósok, zeneszerzők egyaránt. A teljesség igénye nélkül, csak számokban kifejezve: Zongoraművészek, akik Magyarország, Európa, Amerika és Ázsia pódiumain szerepelnek/21 fő, kamarazeneszerek, korrepetitorok/10 fő, egyetemi, főiskolai tanárok/6 fő, zeneszerzők/6 fő, zeneiskolai igazgatók, tanszékvezetők/6 fő, alap- és középfokú tanárok/41 fő, muzikológusok/3 fő, csembaló és orgonaművészek/4 fő és karmester/1 fő.

Szinte mindegyükkel megmaradt az állandó szakmai kapcsolatom. Hatalmas öröm számomra, hogy a 40-60 évvel ezelőtti növendékeim rendszeresen elküldik nekem a koncertfelvételeiket, kritikáikat, disszertációjukat, sőt a gyerekeikről, unokáikról készült fotóikat is.

– *Említetted, hogy a „hivatalos” Konzervatóriumi órákon kívül más „találkozásaid” is voltak a növendékeiddel...*

– Mindenekelőtt a **közös órák**. Tanévente 2-3 alkalommal rendeztük. Minden gyerek játszott és a többiek – kicsik, nagyok egyaránt – megbírálták, tanácsokkal látták el egymást. Figyelték a társaik fejlődését, drukkoltak az idősebbeknek a főiskolai felvételin. Később eljártak egymás koncertjeire, állást ajánlottak egymásnak, a családjaik, gyerekeik is összejárnak. A **közös lemezhallgatások** a lakásomon. **Nagy, kerti összejövetelek** minden évben, nyár végén, saját készítésű somlói galuskával és az általuk hozott aprósüteményekkel. Régi és jelenlegi növendékeimmel, sőt több ízben Solymos Péter tanár úr részvételével.

Ezek későbbi folytatásai voltak a születésnapjaim alkalmából, a növendékeim által rendezett koncertek a Konzi Nagytermében, melyeken a „gyerekeim” mellett kedves kollégáim – *Both Lehel, Csalog Gábor, Eckhardt Gábor, Krause Annamária, Várjon Dénes* – is megtiszteltek közreműködésükkel.

– *A békés-tarhosi versenyen, mikor először találkoztunk, már tanszakvezető voltál!*

– 1981 és '87 között igyekeztem a Konzervatóriumban nem csak a saját tanszakunk színvonalát emelni, hanem rendszeres szereplési lehetőséget biztosítottunk a vidéki szakiskoláknak Budapesten. Őket is bevontuk ezzel a középfokú oktatás vérkeringésébe.

Tanári működésem idején, budapesti állásom megtartása mellett, 1994-ben közreműködésemmel megalapítottuk Székesfehérváron a Zeneművészeti Szakközépiskolát. Nagyon jól indult az oktatás, de az egészségemben bekövetkezett változások miatt csak csökkentett óraszámban tudtam a két állást ellátni. Két korábbi növendékem, *Oromszegi Bence* és *Bán Ildikó* tanítottak mellettem. Több ottani növendékünk közül lett főiskolás, majd kitűnő tanár.

1995-ben megszületett egyetlen, drága unokánk, Dávid, aki most kezdi szigorló évét az Orvosi Egyetemen.

2000 szeptemberében - családom és kollégáim, feletteseim megdöbbenésére - úgy döntöttem, hogy 40 évi tanítás után nyugdíjba megyek. Ezt az elhatározásomat soha nem bántam meg. Férjem is ugyanebben az időben lett nyugdíjas.

– *Tartalmas életpályád tapasztalatait összegezve mit üzennél a Parlando nyilvánosságára előtt a fiatal zenetanároknak? Az utánpótlásnak?*

– Bármilyen foglalkozást választ az ember fiatal korában, a legfontosabb, hogy szeresse a munkáját. Egy tanár viselkedésén, szavain, hozzáállásán minden tükröződik, percek alatt kiderül róla, ami benne legbelül lejátszódik. Sem rossz hangulat, sem betegség nem befolyásolhatja egy ideális tanóra menetét. Ha léteznek egyáltalán ilyen vagy hasonló problémák, azokat a növendékekkel való találkozásokkor lehetőleg, az ajtón kívül kell hagyni. A tanárember, pláne, ha a művészet bármely ágára oktatja tanítványait, azok lelki világára kell, hogy hasson. Akár rendkívüli tehetségekről, akár zeneileg kevésbé rátermett diákokról van szó. Mindezek eléréséhez a legnagyobb segítséget az irántuk kinyilvánított SZERETET nyújthatja! A

másik fél elfogadása, empátia, példamutatás, őszinte, építő kritika és érezhetően előrevivő, jó tanács!

Ha önmagával jóban van egy tanár, ha rendszeresen gyakorol, olvas, tájékozott a saját szakterületén kívül is a művészetek világában, akkor felvértezett lehet példákkal, hasonlatokkal, bemutató játékkal, amivel segíteni tudja tanítványa zenei fejlődését, a tanítandó művek helyes értelmezését.

A zenei tartalom megtalálását és a széphangzás iránti igényt, valamint a technikai „fegyvertárat” a kezdetek kezdetén kell megalapozni, majd lépésről- lépésre haladva briliánssá fejleszteni, s a nehezebb művek előadására alkalmassá tenni.

Csak ezek szem előtt tartásával érhetik el, hogy köztük és növendékeik között harmonikus kapcsolat alakuljon ki. A tanárság szent dolog, nincs vége sohasem, hisz a tanítványok életében, munkásságában folytatódik, száll tovább, mint az ének, ami a szívből fakad.

– *Gondolataid folytatásaként engedd meg, hogy néhány tanítványod születésnapra köszöntő sorai fejezzék ki Feléd, itt is mindnyájuk szakmai tiszteletét és ragaszkodó hálóját:*

„A zenetanulás a zene élményének középpontba állítása, egy soha nem lanyhuló kíváncsiság, soha véget nem érő megismerési folyamat... Tisztelettel és alázattal lépünk erre az útra, és ha van figyelmünk, fülünk, lelkünk a befogadásra, a nagy teljesítmények mintegy magukhoz emelnek, otthonossá, belakhatóvá teszik ezt a káprázatosan szép világot. És ebből a szempontból teljesen közömbös, hogy valaki zenész-perspektívát mutat, vagy múltó epizód az életében a hangszertanulás. Mert a zene által élni, érezni tanulunk, és ez mindenképp megmarad, ha értelmesen töltjük az időt.

A második, ugyancsak életre szóló útravaló, hogy diáktársakként, valós és reménybeli kollégákként állandó kritikussai, ezzel segítői legyünk egymásnak. Hogy bármikor véleményt tudjunk mondani arról, amit az előző percekben hallottunk, tapasztaltunk, ezzel újra és újra jelét adva, hogy egy befogadó, támogató, valós közösség részei vagyunk... Hogy természetes a többféle nézőpont léte, és nem egy abszolútum megkeresése a dolgunk, inkább mérlegelünk, alternatívákat keresünk, találunk és próbálunk ki. Nem lehet véletlen, hogy valamennyi későbbi tanárom, aki igazán mély hatást gyakorolt rám, ugyanezen tudásra épített, és persze magam is csak ezen az alapon tudtam hasznos tanári munkát végezni, ha tudtam.

A harmadik: az empátia és felelősség. Annak éveken át tartó demonstrációja, ahogy egy verbeli tanár alapjaiban befolyásolhatja tanítványa életét. Ahogy olyasféle életbevágó kérdésekre is választ adhat, amelyeket a szülői házban fel sem tennék. Ahogy nem láncol magához, épp ellenkezőleg: minden lehetőséget megragadva önállóságra nevel, fokozatosan feleslegessé téve magát – és persze épp ezáltal marad személyiségünk elidegeníthetetlen része életfogytig!”

Gönczy László,

a Szegedi és Pécsi Tudományegyetem Pécsi Művészeti Karának tanára

„1989-ben, tizennégy éves koromban települtünk át Magyarországra, családommal együtt. A Ceaușescu vezette, kommunista Románia légköre után elmondhatatlan változást jelentett kamasz lelkemnek Budapest és a Bartók Béla Konzervatórium, ahova hamarosan felvettek zeneszerzés, valamint zongora szakra.

Annak, hogy igazi lelki-szellemi otthonra leltem az intézményben, zeneszerzés tanáromon, *Fekete Győr István*on kívül egy másik nagyszerű tanáregyéniségnek volt jelentős szerepe: zongoratanárnőmnek, *Schweitzer Katalinnak*.

Kati néni nemcsak anyai szeretettel fogadott és viseltetett irántam, hanem rendkívül inspiráló szakmai együttműködés is kibontakozott közöttünk. Zongoratechnikai és zongorairodalmi hiányosságaimat türelmesen foltozgatta, eközben szabályos gyakorlástechnikai mini kurzust tartva nekem (addig fogalmam sem volt, hogyan kell hatékonyan gyakorolni!). Mindezt maximális odaadással és szakmai igényességgel tette, annak ellenére, hogy tudván tudta (hisz már az első órán megállapodtunk ebben): belőlem úgysem lesz soha professzionális zongorista, az én választott utam a zeneszerzés. Ez a szemlélet igen jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy egyrészt a Zeneakadémia elvégzése után sokáig korrepetitorként és számozott basszus-játékosként kerestem a kenyeremet, másrészt ahhoz is nagyban hozzásegített, hogy magabiztosan tájékozódjam a hangszeres művészetek talán leggazdagabb, legmagasabb rendű ágában: a zongorairodaloméban. Köszönet érte.”

Gyöngyösi Levente zeneszerző

(Bartók-Pásztory díj, Erkel Ferenc díj)

„31 évvel ezelőtt, 12 évesen nyertem felvételt Schweitzer Katalin tanárnő osztályába, ahol a Bartók Zeneművészeti Szakközépiskola növendékeként az érettségiig 6 éven keresztül folytattam tanulmányaimat. Alapvetően azt gondolom, hogy ez az időszak minden zenei pályára készülő fiatal életében kulcsfontosságú. A megfelelő alapok és a zeneiskolai képzés után a fiatal lánglelkű lendület, a kamaszkori problémák, a hangszeres technikai fejlődés, a hallás fejlesztése a zenei gondolkodásmód, az általános műveltség és a művészetek minél szélesebb körben történő megismerése és a kölcsönhatások felfedezése mind-mind óriási felelősséget ró a közismereti és melléktárgyak, valamint a főtárgy tanárookra. Kati néni hatalmas felelősséggel és szeretettel tanított minket. Mindenkit a saját szintjén megfelelően kezelve, örök érvényű zenei és emberi értékeket képviselve tartotta óráit, ahol a játékunk minden apró negatív vagy pozitív részletére felhívta figyelmünket. Az órák nagyon fontos része volt a saját játékunk visszahallgatása, egymás meghallgatása és az építő jellegű kritikák megfogalmazása. Következetes szigorúsággal követelte meg azt, amit a szerző pontosan leírt a kottába, mindig figyelve a fantáziánk és a technikai képességeink fejlesztésére is. A mai igen tekintélyes repertoárom többek között annak is köszönhető, hogy nagy figyelmet fordított az új anyagok nagy mennyiségű megtanulására, a vizsga anyag mellett minden évben volt legalább 1 szólóestem és kaptam speciális feladatokat is. Ezekre az alkalmakra nagyon sokat készültünk, előre vetítvén azt, ami ezen a pályán később is elkerülhetetlen: a rengeteg gyakorlás és az anyagok leggyorsabban való elsajátítása. Életre szóló élmények maradnak azok az első videók és hanganyagok, amelyeket Kati néninek köszönhetően akár együtt nézve, akár egyedül hallgatva felfedeztem pl. Perahia, Michelangeli, Richter, Cziffra vagy Horowitz játékát.

Eszembe jut egy nagyon fontos személyes mozzanat, ami mindannyiunkat összeköt, akik hozzájártunk; volt egy "Schweitzer kabala", amit csak ő és mi ismertünk, a szereplés előtt térdel jelképesen fenéken billentett minket sok szerencsét kívánva. Ez amolyan babona volt, ami azt mutatta, Kati néni pontosan tudta, hogy amikor kimegyünk a színpadra, akkor valami olyan történik, ami semmi máshoz nem hasonlítható - a tanszakikon pedig csodák születtek, sok-sok osztálytársam produkciójára pontosan emlékszem. Ez a „fenéken billentés” a mai napig minden egyes fellépésem előtt eszembe jut...”

Balog József zongoraművész

(Liszt Ferenc Nemzetközi Lemez-Nagydíj, Liszt Ferenc-díj, Lajtha László-díj)

„Drága Kati!

Szívem minden szeretetével köszöntelek születésed napján. Nekem és még sokaknak áldást jelent, hogy Te a világon vagy, hogy ismerhetünk és tanulhatunk Tőled.

Köszönöm a Jóistennek, hogy zenei és emberi fejlődésem talán legmeghatározóbb éveiben Veled szoros kapcsolatban lehettem.

Hálás vagyok Neked, hogy annak idején 12-13 éves gyerekként Hozzád kerülhettem, befogadtál, s a mai napig úgy érezhetem, a Te nagy családot hoz tartozom.

A különböző stílusokban való tájékozódás, a zenei érzékenység finomítása, a technikának a zenei mondanivaló szolgálatába állítása és a kotta hangjai mögött rejlő tartalom kibontása csak néhány példa arra a sok jóra, amit átadtál nekem.

Ugyanilyen fontos az is, hogy kezdettől fogva komolyan vettél mint zenészt és embert egyaránt és szeretettel, a legjobb szándékkal és szókimondóan vagy máig a segítségemre, bármivel is fordulok Hozzád. Hihetetlen az erőd, az emberi tartásod; szeretném, ha Hozzád hasonló lehetnék.

Egyszer azt írtam Neked, hogy minden hangban benne vagy, amit játszom, gondolok és érzek. Mára a zenei unokáidban, Amirában és Mariamban is folytatódik, áramlik a zenei örökség.

Isten éltesen, drága Kati, nagy szeretettel gondolunk Rád mindhárman.

Csókollak:

Emődy Nóra zongoraművész és kamaraművész (Bécs)”

Függelék:

[A zenei tehetségről. Ábrahám Mariann beszélgetése Schweitzer Katalin zongoraművész-tanárral \(Parlando 2012/1.\) \(pdf\)](#)

(Parlando 2022/1.)